

**ÇAĞDAŞ TÜRK TİYATRO METİNLERİNİN BASILIP,
BASILAMAMASI ÜZERİNE ARAŞTIRMA**

**FIRAT URAN
115615058**

**İSTANBUL BİLGİ ÜNİVERSİTESİ
CAM526 - GÖSTERİ SANATLARI YÖNETİMİ
FİNAL**

Yardımcı Doç. Dr. BURCU YASEMİN ŞEYBEN

2016

İÇİNDEKİLER

I. Giriş

II. Yazarlar ile Röportajlar

- A) Murat Mahmutyazıcıoğlu
- B) Sami Berat Marçalı
- C) Ahmet Sami Özbudak
- D) Yezdan Kayacan
- E) Didem Kaplan
- F) Ufuk Tan Altunkaya
- G) Firuze Engin

III. Yayıncılar ile Röportajlar

- A) Mitos – Boyut / Turhan Yılmaz Öğüt
- B) Galataperform / Ahmet Sami Özbudak

IV. Röportaj Değerlendirmesi

V. Çözüm Önerileri

VI. Sonuç

I. GİRİŞ

Kitapçılara gittiğimde, son dönemlerde, tiyatro salonlarında büyük başarılar göstermiş metinlerin raflarda yer almadığını fark ettim. Aralarında çok sevdiğim metinlerin de olduğu bu eserlerin, bundan bir kaç sene sonra nasıl ulaşılacağı meçhul iken, elli sene sonra yok olup gideceklerini düşünmek beni gerçekten üzdü. Bu nedenle bu konuda bir araştırma yapmak istedim.

Aşağıda yapmış olduğum araştırmada bazı soruların cevaplarını bulabilmek için son dönemde yazdıkları oyunları son dönemlerde sergilenen tiyatro metin yazarları ile röportaj yaptım. Onlara sorduğum sorular ile; Tiyatro metinlerini neden bastıramadıkları, basabilenlerin hangi yayın kanalları kullanılmış olduğu ve önlerine çıkan engelleri anlamak istedim. Tiyatro kitapları basan Mitos-Boyut yayınevi ve yenimetin ile yaptığım röportaj aracılığıyla konuya bir de yayıncıların gözünden bakmak istedim.

Umuyorum ki bu çalışma tiyatro metinlerini yayınlamak isteyen yazarlara kılavuz olur.

II. YAZARLAR İLE RÖPORTAJLAR

A) MURAT MAHMUTYAZICIOĞLU

1) Bize biraz kendinizden bahsedebilir misiniz?

Adım Murat Mahmutyazıcıoğlu. Tiyatro oyunculuğu, oyun yazarlığı ve yönetmenlik yapıyorum. Kadir Has Üniversitesin’de oyunculuk yüksek lisansı yaptım. 2006 yılında Tiyatro Boyalı Kuş ve İkincikat’ın kadrosunda oyunculuğa başladım. İlk yönetmenliğimi 2011 yılında Sami Berat Maraçalı’nın yazdığı ‘Limonata’ metni ile yaptım. 2012 yılında ise ilk metnim ‘Fü’yu yazdım. Toplamda sahnelenen 4 adet oyunum var;

- FÜ (2012)
- ŞEKERSİZ (2012)

- AYNUR HANIM'IN BEBEĐİ (2014-2015)
- SEN İSTANBULDAN DAHA GÜZELSİN (2015)

2) Tiyatro ile nasıl tanıştınız?

Küçükken annem beni tiyatroya götürmüştü. Çok etkilenmişim. Oradan başlayan bir tutku.

3) Bu metinler nerede oynandı?

Fü – Tiyatro festivali ile başladı, İkincikat'ta oynandı.
Şekersiz – Yan Etki Tiyatrosunda oynadı.
Aynur Hanım'ın BebeĐi – İkincikat'ta oynandı.
Sen İstanbuldan Daha Güzelsin – BAM

4) Bu metinlerin telifi size mi ait yoksa oyunu sergileyen tiyatro topluluğuna mı ?

Telifleri bana ait.

5) Oyunlar sergilendiğinde metinlerinizden ücret aldınız mı?

Evet.

6) Bu metinleri bastırdınız mı? Neden?

Kitap olarak bastırmak için hala uğraşmaktayım. E-book olarak 'FÜ' ve 'Şekersiz' Galata Perform'un *yenimetin.com* projesinde diğer bir çok oyun ile beraber yayında. Oradan satımı yapılıyor.

7) Bastırmaya çalışırken ne gibi zorluklar yaşadınız?

Ben çok severek okuyorum fakat tiyatro metni ne yazık ki çok okunan bir metin değil. Ben de bastırırsam kapağıyla, içeriğiyle özel bir şekilde bastırmak istiyorum. O yüzden uğraşıyorum, bu olana kadar belki yirmi sene sonra bastıracağım ama güzel bir şekilde basılmasını istiyorum. Biraz zaman geçtikten sonra bence insanların tiyatro metninin de okunabilir bir şey olduğunu anlayacaklarını düşünüyorum. Belki de bu metinleri farklı bir teknik ile yazıp okuyucunun okumasını kolaylaştırabilirim. İçinde küçük çizimler olabilir.

Yaşayan yazarların tiyatro metnlerinin basılması çok zor. Ölü olman gerekiyor.

8) Sadece tiyatro metni basan bir yayın evi var mı?

Evet var; Mitoş adı. Çok emekler ile çalışıyorlar. Bir de popüler metinleri basan Artemis var.

9) Mitoş ile görüştünüz mü?

Hayır.

10) Sizce tiyatro oyunları basılmalı mı?

Basılmalı tabiki.

11) Basımı konusunda en büyük engel nedir?

İnsanların tiyatro kitapları okumaması.

12) Bundan beş sene sonra yazdığınız metinlere nasıl ulaşılacak?

Şuan internette *yenimetin.com*'dan ulaşabilirler, beş sene sonra da orada olacaktır.

13) Metnize daha çok insanın ulaşabilmesi için ne yapmayı düşünürdünüz?

Bir performanstan sonra izlemeye gelen insanlara, bilet ile birlikte metni hediye etmeyi düşünüyorum.

14) Metinlerin daha fazla kişiye ulaşması için Türkiyede nasıl bir sistem olmalı?

Galataperform'un yaptığı sistemi, devlet ve şehir tiyatroları yaptığı anda çok acayip bir boşluğu doldurmuş olacak. Destek şart. Ama en önemlisi okuma alışkanlıklarının farklılaşması ile olacak.

B) SAMİ BERAT MARÇALI

1) Kendinizden bahsedebilmisiniz?

Adım Sami Berat Marçalı, 29 yaşımdayım. Yedi yıldır tiyatro ile uğraşıyorum. Bundan yedi yıl önce ikincikat tiyatrosu'nu kurdum. Bu sene ikincikat'tan ayrılıp bağımsız bir tiyatro kurdum, adı 'B PLANI'. Bugüne kadar yönetmenlik, prodüktörlük, işletmecilik, yazarlık yaptım. Tasarımlarım oldu. Şimdi B PLANI ile yoluma devam ediyorum.

2) Tiyatro ile nasıl tanıştınız?

Lisede başladım tiyatro yapmaya. Lise ikinci sınıfta bir oyun çıkacağını duydum ve dahil oldum. Yılmaz Erdoğan'ın 'Kadınlık Bizde Kalsın' oyununu sahneledik. Çok sevdim, üniversitede amatör tiyatro klübüne katıldım. Daha sonrasında oyunculuktan çok yönetmenlik hoşuma gitti. O dönemde 'Oda ve Adam' isminde bir oyun yönettim. Altı ay boyunca sinema eğitimi aldıktan sonra senaryo yazmaya başladım ve ikincikat'a girdim. Orada ilk 'Korku Tüneli' adlı oyunu yönettim. 2010 yılında ilk metnim 'Küçük' aslı oyunu yazdım. Uluslararası yazar festivaline kabul edildi. Avrupanın çeşitli yerlerinden gelen uzmanlar ile oyunun geliştirilmesi üzerine çalıştık. Bir yandan 'Limonata' adlı oyunumu yazmaya başladım.

3) Yazdığınız tiyatro metinleri nelerdir?

KÜÇÜK (2010)

LİMONATA (2011)

YALNIZLAR KLUBU (2012)

SÜPRİZ (2013)

ÜST KATTAKİ TERÖRİST (2013) *Emrah Serbes'ten uyarlama*

ALTI BUÇUK (2013)

PARK (2015)

BENİ BIRAK (2016)

YUVA (2016)

4) Bu metinler nerede oynandı?

Küçük, Limonata, Yalnızlar Klubü, Süpriz, Üst Kattaki Terörist, Altı Buçuk ve Park İkincikatta oynandı. *Beni Bırak* henüz hiçbir yerde oynanmadı. *Yuva*, La Guardia Performing Arts Center'da oynandı.

5) Bu oyunların telif hakkı size mi ait yoksa sergilediğiniz topluluğa mı?

Bana ait.

6) Metinleriniz ile ilgili bir ödeme aldınız mı? Ne şekilde?

Aldım. Gösterim başına para aldım.

7) Bu metinleri bastırdınız mı?

Bastıramadım. Bir kaç yayınevi ile yazıştık fakat ilgilenmediler. Metis yayınevinden cevap alamadım. Artemis'e yazdım, ilgilenmediler. Bir kaç yayınevine daha yazdım fakat kimse ilgilenmeyince vazgeçtim.

8) Mitoş – Boyut ile metinlerinizi bastırmak için iletişime geçtiniz mi?

Ben Mitoş ile bastırmak istemiyorum. Kaybolmak istemiyorum yediyüz kitaplı seride. Kapak tasarımlarını değiştirmeleri lazım. Okuyucuya ulaşma şekillerini değiştirmeleri lazım. Ben aynı kapağın altında hissetmiyorum kendimi. Çünkü o bir kimlik sunuyor ve ben o kimlikte olduğumu düşünmüyorum. Yaklaşımları hoşuma gitmiyor. Bu nedenle iletişime geçmedim. Onlar da benle iletişime geçmedi. Karşılıklı birbirimizi istemiyoruz demek ki.

9) Oyunun metnini PDF olarak bastırıp, oyun öncesi ve çıkışlarında kendiniz satmayı denediniz mi?

Hayır. Bunu basan, dağıtan kişi olmak istemiyorum. Bu başkasının mesleği. Elimde kalır tüm oyunlar.

10) Sizce tiyatro metinleri basılmalı mı?

Tabi ki basılmalı. Tiyatro benim gözümde hiçbir zaman edebiyat değil. Metni sabit kalamayan, sahne üzerinde değişen, gelişen bir tür. Oyuncuları ve yönetmeniyle bir bütün. Fakat okunması için bir yöntemi olması lazım. Kolay bir şekilde yazılmıyor eser, kolay bir şekilde de basılmamalı fakat kolay bir şekilde insanlara ulaşabilmeli.

11) Basımı konusunda en büyük engel nedir?

Eskiden büyük yayın evleri tiyatro kitapları basmışlar fakat her birisine ticari olarak büyük zararlar getirdiği için oyun basmamaya karar vermişler. Bu yüzden de geriye bir tek mitos kaldı oyun basan. Başka hiçbir yayınevi yok. Bu biraz da seyirci veya okuyucunun ilgisizliği ile de alakalı. Kimse tiyatro metni alayım okuyayım demiyor. Tabi eğer tiyatro öğrencisi değilse. Bu da ders kitabı almaya benziyor. Hiçbir yayınevinin ilgisini çekmiyor. Bence bu stratejilerinden kaynaklanıyor. Oyunların satılacağı stratejiler geliştirebilirler.

12) Bundan beş sene sonra yazdığınız metinlere nasıl ulaşılacak?

Büyük ihtimalle yurtdışında ingilizce olarak basılacak ve Türkiye'deki insanlar ingilizceden Türkçeye çevirecekler.

13) Metinlerinize daha çok insanın ulaşması için ne yapmayı düşünürdünüz?

Eğitim ile metinlerin daha çok insana ulaşması mümkün olabilir. Çocukluktan itibaren bunu aşılacak gerekiyor. Yurtdışında okullarda metinler işleniyor.

14) Metinlerin daha fazla kişiye ulaşması için Türkiye'de nasıl bir sistem olmalı?

Galataperform'un '*yeni metin yeni tiyatro*' isimli bir oluşumu var. Burada benim 3 tane oyunum online olarak satılıyor. Teknolojiyi kullanarak okuyuculara daha hızlı ulaşabilecek bir sistem geliştirdi galataperform. Bu sistem gelişebilir.

Yurtdışında, mesela 2015'in en iyi oyunları diye kitap çıkıyor. Bu kitaplar satılıyor. Türkiye'de bu sektörleştirilmiyor. Her yıl bu şekilde derleme bir kitap çıkartılabilir.

Birkaç yazar arkadaşımın bir araya gelip belirlediğimiz konular üzerine metinler yazmak, bunları oynatmak ve sonunda kitap haline getirmek üzerine bir projemiz vardı fakat yarım kaldı.

C) AHMET SAMİ ÖZBUDAK

1) Kendinizden bahsedebilmisiniz?

Ahmet Sami Özbudak, ben 18 yaşımdan beri oyun yazıyorum. *Yeni Metin Yeni Tiyatro* projesi ve Yeşim ile tanışınca herşey değişti. Yabancı yazarlar ile workshoplarda birlikte çalışma imkanı buldum. Hızlı bir şekilde geliştirdim. Üniversitede arşivcilik bölümünde okudum. Bölümümün yazarlık ile ilgisi yok. 8 yıl dergide çalıştım, oradan gelen bir yazma pratiğim var. İlk olarak İZ oyununu yazdım, beğenildikten sonra diğer kariyerimi bırakmaya karar verdim.

2) Tiyatro ile nasıl tanıştınız?

İstanbul'da üniversitedeyken dekorcu olarak tiyatro *Açık Çay'a* girdim. 3 sene dekorculuk yaptım. Sonra oyunculuk yaptım uzun bir zaman. Dolayısıyla tanışmam *Açık Çay* ile oldu.

3) Yazdığınız ilk metinlerinizden bahsedebilir misiniz?

Haremi kaçırın bir Osmanlı hikayesi. Oyun oynanmadı. Daha sonra 25,26 yaşlarımda cinsiyet bunalımı üzerine bir monolog yazdım. Yakın çevremdeki insanlar çok beğendiler. Bu metin de sahnelenmedi. İZ benim hayatımı değiştirdi. İZ'den sonra görünür bir yazar oldum.

4) Yazdığınız tiyatro metinleri neler?

İZ (2010)
HAYALİ TEMSİL
ÇENA DENGİZİ
KAR KÜRESİNDE BİR TAVŞAN
SCHERLOK HAMİT
DUA (sahnelenmemiş)

5) Bu oyunlar hangi mekanlarda oynandı?

İZ – Galataperform, Hayali Temsil – Şehir Tiyatroları, Çena Dengizi – Şermola, Kar Küresinde Bir Tavşan – İkincikat.

6) Bu oyunların telif hakkı size mi ait yoksa sergilediğiniz topluluğa mı?

Tüm hakları bana ait.

7) Metinleriniz ile ilgili olarak bir ödeme aldınız mı?

Evet. Şehir tiyatrosu oyun başına gelirin yüzde kırkını veriyor. Bu iyi bir rakam yazar için. Galataperform benim sigortamı karşılıyor İZ karşılığında. Genel olarak her tiyatro ile yaptığın anlaşmaya göre değişiyor. Yazar olarak ödenekli tiyatroları tercih ediyorum.

8) Bu metinleri bastırдың mı?

Artemis yayınevi *İZ*'i romanlaştırmak istedi. Bunun üzerine *İZ*'i roman haline getirdim. Ön tarafta roman versiyonu, arka tarafta tiyatro versiyonu var. Seven bir kitlesi oldu kitabın. 1.500 adet basıldı ve sanırım tamamına yakın satıldı.

9) Tiyatro metninden roman'a çevirirken ne gibi zorluklar yaşadınız?

Çılgın bir deneyimdi 5 yıl önce yazdığımız bir metni tekrar o şekilde ele almak... *İZ* bir evde geçiyor ya, karakterlerin o eve geliş hikayelerini yazdım. Karakterlerle ilgili bir alt metin oluşturdum. Enterasan bir deneyimdi benim için, hiçbir şeye hayır demeyeceksin deneyeceksin.

10) Sizce tiyatro oyunları basılmalı mı?

Bence basılmalı fakat alıcısı olur mu bilmiyorum. Biz yenimetin tiyatro projesini yönetiyoruz ve orada bir sürü dijital kitap var. Bir sürü oyun var, satış çok az. Dinamik oyun basımına ihtiyaç var. Kapağıyla, stiliyle etkili olacak bir yayıncıya ihtiyaç var. Mesela *Mitos - Boyut*'un kapağından başlayıp herşeyini değiştirmesi gerekiyor. Dünyada şuan vitrin çok önemli. Çok değerli bir iş yapıyorlar fakat bazı stratejilerini değiştirmeleri gerekli.

11) Sizce tiyatro kitapları doğru yerlerde satılıyor mu? Tiyatroların içinde satışa çıksa daha çok satış şansı var mı ?

Geçen sene *İZ*'i tiyatro gişemizde satışa çıkardık. Bir tane iki tane satılıyordu.

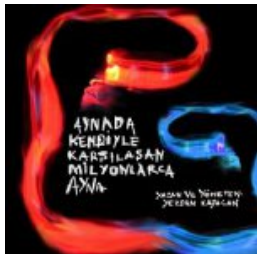
12) Okullar ile iletişime geçiyor musunuz oyunlarınızın oynanması için? Mesela Şişli Terakki Lisesi'nin iki tane gösteri salonu var. Size ev sahipliği yapabilirler.

Hayır hiç başvurmadık. Okulların buna açık olması gerekiyor. Her oyunu kabul etmeyebilirler. Belki çocuk oyunları için başvurulabilir.

13) Bundan 5 sene sonra yazdığımız metinlere nasıl ulaşacağız?

Yeni Metin Yeni Tiyatro'nun içerisinde metinlerim var. Oradan ulaşabilirsiniz.

D)YEZDAN KAYACAN

1) Kendinizden bahsedebilmisiniz?

1990 yılında İstanbul'da doğdum. 3 sene Pera Akademi'de oyunculuk eğitimi aldım, ardından Kadir Has Üniversitesi Tiyatro bölümünü bitirdim. Oyunculuk, yazarlık, eğitimlik, rejisörlük alanlarında üretimler yapıyorum.

2) Tiyatro ile nasıl tanıştınız?

Çocukluğumda içgüdülerim vasıtasıyla. Annemin söylediğine göre beşiğimin dayalı olduğu duvara resimler çiziyordum, arkaik dönemdeki atalarımın yaptığı gibi. Sonra sinema ile oyunculukla tanıştım. İlkokula başladığımda hayatımla ne yapmak istediğime karar vermiştim.

3) İlk metninizi ne zaman yazdınız?

18 yaşında **AYNADA KENDİYLE KARŞILAŞAN MİLYONLARCA AYNA (2008)** oyununu yazdım.

4) Nerede oynandı?

2008'de Mekanartı'da oynandı.

5) Telif hakkı size mi ait, yoksa oyunu sergileyen tiyatro topluluğuna mı ?

Bana ait.

6) Metinlerinizle ilgili bir ödeme aldınız mı ?

Hayır almadım.

7) Metninizi bastırdınız mı ? Neden?

Bastırmadım, yazdığım metin bir tiyatro topluluğunun sahnelemesi için oluşturulmuş bir haritaydı. Sanırım yazıldığı senenin kasasında dursun istedim.

8) Sizce tiyatro oyunları basılmalı mı?

Yazan kişi nasıl arzu ederse öyle olmalı ama basılması yazılan şeyin daha fazla insana ulaşması, farklı bir zamanda başka ekipler tarafından sahnelenebilmesine imkan tanır. Bu açıdan kıymetli tabi basılmış olması. Eğer bunca kıymetli metin arasında bir yerde durmasını istediğim üretimim olursa, elimden geleni ardıma koymam.

9) Türkiye’de nasıl bir sistem metinlerin basılmaması sorununu çözer?

Metin yazmaya karar vermiş bir kimse aradığında bu meselenin değerli olduğunu düşünen bir kurum ya da şahıs bulabilirse süreç rahatlar. Bunun için önce piramitteki diğer sorunlar çözülmeli. Sorunlardan en büyüğü de yazmanın çizmenin birileri tarafından ihtiyaç olduğunu kavramak zannediyorum.

E) DİDEM KAPLAN

1) Kendinizden bahsedebilir misiniz?

1989 İstanbul doğumluyum. İstanbul Bilgi Üniversitesi Sahne ve Gösteri Sanatları Bölümü mezunuyum. Şu an yine İstanbul Bilgi Üniversitesi’nde Kültür Yönetimi Yüksek Lisansı’mı yapıyorum. Aynı zamanda 2010 yılından beri Ufuk Tan Altunkaya ile ortak açmış olduğumuz Mekan Artı adlı tiyatro sahnesinin kültür ve sanat yönetmenliğini yapıyorum. Yazarım.

2) Tiyatro ile tanışmanız nasıl oldu?

Profesyonel tiyatro ile 2008 yılında garajistanbul’daki asistanlığım vesilesiyle oldu. Yaklaşık bir buçuk yıl orada asistan olarak görev aldım. Daha sonra kendi mekanımızı açıp oradan devam ettik.

3) İlk metninizi ne zaman yazdınız?

İlk metin yazışım 2012 yılında Şiddet Üçlemesi’nin ilki olan Ayna oyunu ile oldu.

4) Yazdığımız tiyatro metinleri neler?

ŞİDDET ÜÇLEMESİ 1 – AYNA (2012)
ŞİDDET ÜÇLEMESİ 2 – ŞEKER (2012)
ŞİDDET ÜÇLEMESİ 3 – KALEM (2014)
O’NDAN SONRA (2015)
MESAFE (2016)

5) Bu metinler nerede oynandı?

Beş metin de Mekan Artı'nda sahnelendi.

6) Telif hakkı size mi ait yoksa oyunu sergileyen tiyatro topluluğuna mı?

Telif hakkı şahsıma ait.

7) Metinlerinizle ilgili bir ödeme aldınız mı? Ne şekilde?

Hayır almadım. Hepsi kendi kurumum için üretmiş olduğum metinlerdi.

8) Bu metinleri bastırdınız mı? Neden bastırdınız / bastırmadınız?

Metinlerimin hiçbirini bastırmadım. Çünkü henüz zamanı geldiğine inanmıyorum. Bir zaman sonra tekrar dönüp baktığımda bana hala iyi gelirse o zaman basılı bir hale getirmeyi düşünürüm.

10) Sizce tiyatro oyunları basılmalı mı?

Bence kesinlikle basılmalı. Yerli oyunların kayıt altında olması Türkiye tiyatrosunu geliştirici bir şey olur. Zaman içerisinde kaybolup, gitmemesi gerekiyor bu yapıtların. Fakat yazıldığı yıl basılan oyunlar konusunda şüphelerim var. Biraz zamana ihtiyaçları olduğunu düşünüyorum metinlerin.

11) Bu konuda en büyük engel nedir?

En büyük engel basımdan ziyade üretim aşamasında oluyor. Yazarları destekleyici fonlar yok. Kişiler kendi yaşam mücadelesi arasında üretim yapmaya çalışıyor. Bu süreç de çok sağlıklı olmayabiliyor. Basıma gelince de yerli yazarların metinleriyle ilgilenecek bir devlet desteği yok.

12) Bundan 5 sene sonra yazdığımız metinlere nasıl ulaşacağız?

Şahsım ya da kurumum vasıtasıyla metinlerime ulaşılabilir. Ayrıca bir kısmının beş yıl sonra basılı olacağını umuyorum.

13) Metninize daha çok insanın ulaşması için ne yapmayı düşünürsünüz?

Belki ileride sitemiz üzerinden PDF sekme olarak paylaşılabilir.

14) Türkiyede nasıl bir sistem metinlerin basılmaması sorununu çözer?

Yerli metin yazarları için oluşturulacak bir fon ile üretime katkı sağlanır ve bu fon finalde çıkan oyunların basılmasını da kapsayabilir.

E) UFUK TAN ALTUNKAYA

1) Kendinizden bahsedebilir misiniz?

1998 yılından beri amatör, 2008 yılından beri profesyonel olarak tiyatro yapıyorum. Mekan Artı'nın kurucu ortaklarından ve genel sanat yönetmenlerindim. 2006 yılından beri özellikle yönetmenlik alanına ilgi duymaya başladım ve o zamandan beri otuzun üzerinde oyun sahneledim. Bu oyunların metinlerinin bir kısmını ben yazdım.

2) Tiyatro ile tanışmanız nasıl oldu?

Tiyatroya okul tiyatrosu ile başladım ve başladığımda henüz gerçek anlamda bir tiyatro oyunu bile izlememişim. Başladıktan sonra bir daha hiç bırakmadım.

3) İlk metninizi ne zaman yazdınız?

Aslında tiyatroya başladıktan hemen sonra kendi kendime küçük ve kısa metinler yazmaya başlamıştım. İlk sahnelenen metnimi ise 2007 yılında yazdım. O dönemden beri ara sıra yazmaya devam ediyorum.

4) Yazdığınız tiyatro metinleri neler?

Yaptığım denemeleri ve kısa oyunları saymazsak sahnelenen uzun oyunlarım şunlar:

KÖK
KATLETME ÜZERİNE BİR OYUN DENEMESİ
BİZDE YOK
ÇOK HÜCRELİ BÖLÜNEN
TAKİP

5) Bu metinler nerede oynandı?

Oyunların hepsi Tiyatro Artı tarafından 2008-2013 yılları arasında Mekan Artı'da oynandı.

6) Telif hakkı size mi ait yoksa oyunu sergileyen tiyatro topluluğuna mı?

Oyunu sergileyen tiyatro topluluğu da yine bana ait olduğu için tümüyle telifleri bende. Bu nedenle metin hem kurumun hem benim oluyor.

7) Metninle ilgili bir ödeme aldınız mı? Ne şekilde?

Hayır, almadım.

8) Bu metinleri bastırdınız mı? Neden bastırdınız / bastırmadınız?

Genelde metinleri yazarken kendim yönetmek ve sahnelemek üzere yazıyorum. Bu nedenle oyunlar, oyun metni olmaktan daha çok benim rehberim olma özelliğini taşıyorlar. Ya da oyuncuların ezberlemesi gereken metinler niteliğindedir. Bu oyunların basılması üzerine bugüne kadar hiç kafa yormadım. Basılabilmeleri için uzun bir düzenleme aşamasından geçmeleri gerekiyor.

9) Sizce tiyatro oyunları basılmalı mı?

Tiyatro oyunları basılmalı. Hatta basılmaları çok önemli çünkü piyasada ne kadar fazla oyun bulunabilir veya oyunları ulaşabilirse oyunların çıkma ve geliştirilme durumları da o kadar artar. Göz önünde olan bir şeylerin gelişimi daha rahat olur.

10) Bu konuda en büyük engel nedir?

Destek mekanizmalarının az olması. Tiyatronun tüm alanları destekten faydalanamadığı gibi yazım alanı da bu desteklerden faydalanamıyor. Desteksiz bir şeylerin gelişmesini beklemek saflık olur. Dolayısıyla Türkiye’de oyun metinlerinin basılmamasında ki en büyük etken maddi nedenler. Bu türden teşvikler, oyunların basılabilmeleri şansının artmasına ve oyun yazarlarının da artmasına neden olacaktır.

11) Bundan 5 sene sonra yazdığınız metinlere nasıl ulaşacağız?

Şu anda ulaşamadığı gibi ileride de ulaşamayacak.

12) Yenimetin.com aracılığı ile metinlerinizi insanlara ulaştırmak istemezsiniz?

Hayır.

13) Metninize daha çok insanın ulaşması için ne yapmayı düşünüyorsunuz?

Bilmiyorum.

14) Türkiye’de nasıl bir sistem metinlerin basılmaması sorununu çözer?

Tüm sanatsal problemlerin kökeninde kültür politikaları yatar. Kültür politikalarının gelişmesi, devletin sanata olan önemi artırması tüm problemlerin en temel çözümüdür. Dolayısıyla maddi, manevi devletin sanatçıyı desteklemeye başlaması, özellikle de büyük özel sektör kurumlarının da bu işte payının olduğunu anlaması gerekiyor. Sanatçılar maddi ve manevi olarak rahat olurlarsa üretim her zaman en üst noktaya çıkar.

F) FİRUZE ENGİN

1) Kendinizden bahsedebilir misiniz?

Adım Firuze Engin. 1984 Edirne doğumluyum. Liseyi güzel sanatlar lisesinde okudum. Resim eğitimi alıyordum. Sonra o dönem amatör tiyatroya başladım. Acaba bu alanda mı ilerlesem diye düşünürken Ankara Üniversitesi’nde tiyatro bölümüne kayıt oldum. Tiyatro bölümünden mezun oldum. Ana branşım yazarlıktı. O sıralarda ‘Tiyatro BRZ’ diye bir topluluk kurduk. 2009 yılında İstanbul’a taşındık hep beraber.

Ağırlıklı olarak çocuk tiyatrosu yapıyoruz. O alanda uzmanlaşmayı denedik. Dominant ve baskıcı olmayan bir çocuk tiyatrosu üretmeye çalıştık. Bir yandan da yetişkin tiyatroları yapmaya çalışıyoruz. Bir de yazarlık yapıyorum. Senaryo ve oyunlar yazıyorum.

2) Ankara’da tiyatro nasıldı? Neden İstanbul’a geldiniz?

Ankara’da yoğun tiyatro faaliyeti yok çünkü insanlar sürekli İstanbul’a taşınıyorlar. Türkiye’de tiyatrodan en çok para kazanılan yer İstanbul. Bizim esas amacımız İstanbul’daki tiyatro ortamına girmekti, tam da o dönemlerde alternatif tiyatrolar canlanmaya başlamıştı. 2009 yıllarıydı, o dönemde çok fazla butik tiyatro açıldı. Güzel bir dönemdi.

3) Tiyatro ile tanışmanız nasıl oldu?

Edirne’de oldu. Halk eğitim merkezinin tiyatro kurslarına gitmeye başlamıştım. Tam benim gittiğim dönem amatör tiyatro ekibi kuruldu. Bu ekiple oyunculuk yaptım. İşin mutfağını öğrenmek için oyunculuk iyi bir pozisyon.

4) İlk metninizi ne zaman yazdınız?

Hıdırellez (2006) İlk başta okulda sahnelendi. Sonra Ankara’da bir tiyatrodan oynandı, şehir tiyatrosunda sahnelendi, şimdi devlet tiyatrosunda sahneleniyor. Şu an Van’da oynuyor.

5) Yazdığınız tiyatro metinleri neler?

HIDIRELLEZ – 2006
CAMBAZIN CENAZESİ – 2014
LOKANTA (Henüz sahnelenmedi)

6) Bu metinler nerde oynandı?

Hıdırellez Değişim Atölyesi Oyuncuları oynadı ilk önce, İstanbul Şehir Tiyatrosu, Van Devlet Tiyatrosu
Cambazın Cenazesi ikincikat tiyatrosunda oynandı. Bu sene İzmirde ‘Dönüşüm atölyesi’ adlı ekip çalışıyor.

7) Metinlerinizin telif hakkı size mi ait yoksa oyunu sergileyen tiyatro topluluğuna mı?

Bana ait.

8) Metinleriniz ile ilgili bir ödeme alıyor musunuz?

Evet, ödenekli tiyatrodan yüzde otuzbeş, devlet tiyatrosunda yüzde kırk yazara veriliyor, bunun içinden vergiler kesiliyor. İkincikat ile anlaşmamız oyun üzerine seksen lira idi. Oyun kaç defa oynanırsa o toplanıyor ve aylık bir ödemeye dönüşüyor.

9) Bu metinleri bastırdınız mı?

Hıdırellez’i bastırmayı çok istedim, o zamanlar Mitos-Boyut vardı sadece tiyatro kitapları basan. Mitos’tan uzun süre geri dönüş olmadı. Daha sonra iletişime geçtim, oyun hakkında ne düşünüyorsunuz diye sorduğumda ‘bizim oyun kriterlerimize uygun değil’ dediler. Nedenini açıklamadılar. Oyunun içinde çok fazla küfür var belki de bu nedenle basmak istememiş olabilirler.

Cambazın Cenazesi'ni bastırmak için kendim çok uğraşmadım, Notabene Yayınları'nın tiyatro serisinin editörlüğünü yapan bir arkadaşım oyuna geldi beğendi ve basılmasını istedi. Cambazın Cenazesi'nin basılmasını ona borçluyum. Notabene sadece kültürel bir çalışma olarak tiyatro metinlerini basan bir yayınevi. Birçok yayınevleri gibi bastıkları tiyatro kitaplarından para kazanmıyorlar. Çünkü tiyatro metnini kitap olarak alan insan sayısı çok az.

Cambazın Cenazesi oyunu izlemeyen bir çok insan tarafından satın alınıp okunmuş, bu beni çok mutlu etti.

10) Sizce tiyatro oyunları basılmalı mı?

Evet, kesinlikle. İlahaki kağıt üzerine basılmasına da gerek yok, online kütüphane oluşturmak da bir çözüm. Artık insanlar Kindle kullanıyorlar, ekrandan okuyorlar. Fikir hakları açısından bakarsak da basılması önemli. Oyunda geçen bir fikir kırıntısı alınıp diziyeye, film senaryosuna dönüştürülebilir. İspat açısından basılması veya online olarak yayınlanması önemli.

11) Sizce tiyatro metinlerinin basılması önündeki en büyük engel nedir?

Tiyatro kitaplarının satılmıyor olması. Bu alanda uzmanlaşmak isteyen insanlar alıp okuyor. Dolayısıyla büyük yayınevleri tiyatro kitaplarını bastırmak istemiyorlar. Küçük yayınevlerinin de dağıtım ağı çok kısıtlı. Mesela Cambazın Cenazesi'nin kitabı var fakat her kitapçıda ulaşamıyorsunuz. Taşrada ulaşamıyor kitaba.

12) Oyun çıkışında kitabı satmayı denediniz mi?

Oyun biterken kitap yayınlandı, zamanları çakışmadığından dolayı yapamadık. Denenebilir tabi.

13) Bundan 5 sene sonra yazdığınız metinlere nasıl ulaşacağız?

Eğer ki metinler basılı olarak bulunamıyorsa bana ulaşip bulacaksınız.

14)Metninize daha çok insanın ulaşması için ne yapmayı düşünüyorsunuz?

Öncelikli hedefim yazdığım metinlerin sahnelenebiliyor olması. Tiyatro metinleri daha çok sahnelendiğinde insanlara ulaşıyor. Yazdığınız oyunlar en çok o zaman insanlara ulaşıyor.

15) Türkiye'de nasıl bir sistem metinlerin basılmaması sorununu çözer?

En mantıklısı online bir sistem oluşturulması. Adınız yazdıktan sonra insanların okumasında hiçbir sakınca yok. Zaten çekmede durması için yazmıyoruz. Online havuz

oluşturmak, özellikle genç yeni metin yazarlarının tüm eserlerini orada toplayabilmek çok önemli. Bu çok kolay bir iş aslında.

16) Galataperform'un yenimetin.com adresine neden koymadınız metinlerinizi?

İletişim kopukluğu herhalde. Özel bir sebepten dolayı değil. Onlardan bir talep olmadı, ben de talepte bulunmadım. Yaptıkları işi takdir ediyorum, iyi bir fikir.

III. YAYINCILAR İLE RÖPORTAJLAR

A) MİTOS BOYUT – TURHAN YILMAZ ÖĞÜT

1) Yayınevinizden bahsedebilir misiniz?

Yayınevimiz 1986 yılında kuruldu. Başlangıçta roman, hikâye kitapları yayınlıyorduk. 1991 yılında tiyatro oyunları da basmaya başladık. 1995'ten sonra diğer yayınları bıraktık ve sadece tiyatro kitaplarıyla devam ettik. Bugüne kadar 760 adet tiyatro kitabı yayınlamış bulunuyoruz. Bunlar oyun kitabı ve tiyatro üzerine kuramsal kitaplar.

2) Roman, hikaye kitaplarından sadece tiyatro kitapları yayınlamaya geçiş nasıl oldu?

Biz eskiden iki ortak çalışıyorduk. O aralar bizim bir tiyatro dergimiz de vardı: *Tiyatro.. Tiyatro* adlı dergi. Dergi yayınıyla kitap yayınının beraber yürümesinin zorlukları ortaya çıkıyordu.. Dergi aylık dergi idi. Ay sonuna yaklaşıldığında yayınevinde her şey duruyor, derginin çıkışına yoğunlaşıyor, yayınevinin kendi kitap basım işleri aksıyordu. O nedenle ayrıldık, ortağım tiyatro dergisini aldı bana da kitaplar kaldı.

3) Yeni dönem tiyatro metin yazarlarının eserlerini basarken aradığınız kriterler neler?

Türkiyede son yirmi seneye bakın, ilk defa oyun metinleri yayınlanmış olan bütün genç yazarlar'ın hepsi bizim yazarlarımız olmuştur. Bir iki istisna vardır tabii, mesela oyunları Metis yayınlarınca basılan Murathan Mungan gibi....

Gelen oyunları önce okuyup değerlendiriyoruz. Bizim için en önemli ölçüt, oyunun bir şey söylemesi, yani oyunun bir derdinin olmasıdır. Toplumsal ve insani bir mesajı olmalı ya da bu konularda bir problemi deşip öneriler getirmiş olmalıdır. Yalnızca eğlence amaçla yazılmış oyunlar yayınlamak istemiyoruz. Tabii metnin Türkçesinin, kurgusunun düzgün ve tutarlı olmasına, diyalogların tiyatro diline uygun olup olmadığına dikkat ediyoruz.

4) Neden tüm kitapların kapakları aynı?

Ekonomik nedenlerle, az kişi ile bu işi yürütüyoruz. Şu anda iki kişiyiz. Kapak tasarımı bizim için, ekonomik yönden hem masraf hem de zaman kaybı. Böylece daha pratik, kolay bir çözüm yolu seçmiş bulunuyoruz.

5) İleride kapak tasarımını değiştirmeyi düşünüyor musunuz?

Hayır, kapaklar artık yayınevimize özdeşleşti; klasik bir tür haline geldi. Oyun metinlerimiz tek tip kapak fakat kuramsal kitaplarımız öyle değil, hepsi farklı. Başlangıçta onlara da o şekilde başlamıştık, sonradan değiştirdik. Artık kuramsal tiyatro kitaplarımızın kapaklarını, kendimiz farklı olarak düzenlemeye çalışıyoruz.

6) Kitapları digital ortamda yayınlamayı düşünüyor musunuz?

Hayır düşünmüyoruz.

7) Beş yıl sonra Mitos-Boyut yayınevini nerede görüyorsunuz?

Herhangi bir yeni projemiz yok. Bu şekilde devam edeceğiz. Dünya tiyatro edebiyatı çok geniş, yapacağımız daha çok iş var.

8) Son dönem tiyatro metin yazarlarından kimlerin kitaplarını bastınız?

Biz başlangıçta çok sayıda yeni oyun yazarına yer verdik, onlarla çalıştık. Ancak zamanla şunu gördük; bu yazarların birçoğu bir iki oyundan sonra yazmayı bıraktı. Doğal olarak yaşamın zor koşullarına uymaya çalışıyorlar. Tiyatrodan bir gelirleri olamıyor. Oyun yazarlığını bırakıyor, başka işe yöneliyorlar. Bu nedenle oyun yazarlığını devam ettireceğini düşündüğümüz, yetenekli gördüğümüz yazarların oyunlarını yayınlıyoruz son zamanlarda; yani devamlığı olan yazarları seçiyoruz. Mesela Yiğit Sertdemir, Ali Cüneyt Kılıcıoğlu, Zeynep Kaçar, Ebru Nihan Celkan, Gökhan Eraslan gibi... Ancak yine da arada, bize göre umut vaat eden genç yazarların oyunlarına yer vermeye çalışıyoruz.

9) Sizce Türkiye’de tiyatro oyun metinlerine talep var mı?

Maalesef yok. Başlangıçta çok sayıda yeni yazarın oyunlarını bastık, ancak bu kitaplara talep çok az oluyor. Oyun talepleri daha çok öğrencilerden geliyor. Onlar da genellikle klasik veya antik oyunları ya da çok bilinen ünlü yazarların oyunlarını satın almak istiyorlar. Yayınevimizin finansal olarak dönmesi için son yıllarda bu tür oyun kitaplarına yönelmek zorunda kaldık. Genellikle tiyatro metinleri okunmuyor; satış miktarları çok düşük.

10) Mitos-Boyut kitapları nerelerde satılıyor?

Kitapçılar, tiyatro kitabı az sattığı için bizim kitaplarımızı ellerinde pek bulundurmuyorlar. Sipariş üzerine onlara gönderiyoruz. Artık çok insan internetten alışveriş yapıyor. Kitaplarımızın tamamı, Doğan Raks, Kitapyurdu gibi internet satış sitelerinde bulunuyor. Biz de Mitos-Boyut olarak kendi web sitemizden satış yapıyoruz. İstanbul'da Pandora Kitabevi ile Ankara'da Dost Kitapevi'ne direkt olarak biz kitap veriyoruz. Başka hiçbir kitapçı ile bağlantımız bulunmuyor.

B) YENİ METİN YENİ YAZAR – AHMET SAMİ ÖZBUDAK

1) Yeni Metin Yeni Yazar projesini başlatanlar kimler?

Galataperform tiyatrosu. Yeşim Özsoy kurdu, Ferdi Çetin yürütüyor. Proje Yeşim'in fikriydi. Yayıncılık yapmak istiyordu, yeni metinlerin internette toplanılmasına ihtiyaç vardı. Web-sitemiz var, adına yenimetin.com diyoruz. Amacımız yazar adına metnin satışını sağlamak. İçerisinde müthiş metinler var. Şuanda yaklaşık 50'ye yakın metin satışta. Sürekli ekleniyor. Yerli metin denildiğinde ilk akla gelen yerlerden biri olmak hedefimiz.

2) Kimlerin metinlerini satışa çıkarıyorsunuz ?

Çağdaş yazarların. Yazarlar yabancıysa metinlerini Türkçe'ye çevirttiriyoruz.

3) Yazarlar ile anlaşmanız nedir?

Yüzde 10. Fiyatlar genelde 10,13 TL.

4) Ne satın alıyoruz 13 TL karşılığında?

Metnin PDF hali elektronik posta ile gönderiliyor. İsterseniz kendi okumanız için basabilirsiniz. Bu 13 TL'nin içerisinde telif hakları yok. Sadece metin var. Metnin hakları için ayrıca bir anlaşma yapılmalı yazar ile.

5) Çağdaş olması koşuluyla herkesi alıyor musunuz?

Metni okuyoruz, oyunun önceden oynanmış olması gerekiyor genelde. Süzüyoruz.

IV. RÖPORTAJ DEĞERLENDİRMESİ

Yaptığım sekiz röportaj sonucu elde ettiğim bilgiler şu şekilde;

1) Türkiye'de yeni metin yazarları, eserlerini yayınlamak isterlerse önlerinde dört seçenek var.

- Mitos-Boyut

- Yenimetin.com (online)
- Artemis Yayınevi
- Notabene Yayınevi

- 2) Tiyatro kitapları Türkiye’de çok okunmuyor.
- 3) Türkiyede tiyatro kitaplarını genellikle öğrenciler alıyor.
- 4) Mitos-Boyut kitap evinin tüm tiyatro kapaklarının aynı olması, yeni metin yazan yazarlar tarafından olumlu karşılanmıyor.
- 5) Yazarlar tiyatro metinlerinin basılmasının önemi konusunda hemfikir.
- 6) Yazarları destekleyici devlet yardımı ve fonlar yok.
- 7) Tiyatro kitaplarının basılmamasının sebebi okunmamasıysa, okunmamasının sebebi eğitim sistemindeki çocuklara tiyatronun aşılınmaması.
- 8) Devlet’in kültür politikalarının gelişmesi gerekli.
- 9) Yeni metinler insanlara kolayca ulaşabilmeli.
- 10) Galataperform’un yarattığı yenimetin, devlet ve şehir tiyatroları tarafından da yapılabilir.
- 11) Mitos – Boyut için en önemli ölçütler:
  - Oyunun birşey söylemesi
  - Türkçesi’nin iyi olması
  - Yazar’ın devamlılığının olması
- 12) Yerli Metin’in hedefi , yeni metin dendiğinde ilk akla gelen isim olmak.

V. ÇÖZÜM

Gözlemlediğim sorunlara çözüm olarak aşağıdakileri öneriyorum.

- 1) Mitos-Boyut kitap kapaklarını değiştirmeli.

Klasikleşmiş, ünlü kitapları aynı kap ile tutabilir fakat yeni metinler’in kendisine özel kapakları olmalı.

- 2) Yenimetin projesi gelecek vaadediyor.

Projenin başarılı olduğunu düşünüyorum. Reklamlarını ve yazarlarını arttırmalılar. Gözlemlerime göre insanlar tarafından bilinirlikleri henüz yok. Diğer tiyatrolar bekleme alanlarında yenimetin oluşumunun broşürünü bulundurarak bu güzel oluşumun yayılmasına yardımcı olabilirler.

3) Devlet'in yeni metin yazarları için bir fon oluşturması gerekli.

Bu fon ile her sene oynanan en iyi çağdaş Türk metinleri kitap haline getirilip basılabilir.

4) Yayınevleri kültürel proje kapsamında yeni metinlerden bazılarını basabilirler.

5) Tiyatrolar bir araya gelip o senenin eserlerinin toplu basılması için sponsor arayabilirler.

6) Okullarda tiyatro dersi yapılıp, yeni Türk metinleri okutulabilir. Böylelikle tiyatro aşılabilir olur.

VI. SONUÇ

Sonuç olarak Türkiye'de tiyatro metinini bastırmak isteyen yeni metin yazarları dört yol izleyebilirler; Mitos-Boyut, yenimetin, artemis, notabene. Tüm kapak tasarımları aynı olduğu için Mitos-Boyut yeni yazarlar tarafından tercih edilmiyor. Gelecekte günümüz yazarlarının yenimetin.com'dan bulunacağına şüphem yok. Devletin kültür politikalarını güncelleyip, yeni tiyatro metni yazarları için fon oluşturması gerekli.

Benimle röportaj yapıp vaktini ayırmış olan herkese içten teşekkürlerimi sunarım. Umarım topladığım bilgiler, okuyacak olan yeni metin yazarlarının eserlerini gelecek nesillere taşımasında yardımcı olur.

FIRAT URAN